

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 297/2019-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátmi JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, a JUDr. Namirom Alyasrym, PhD., Štúrova 43, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 52/2018 z 23. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátmi JUDr. Pavlom Gráčikom, Farská 40, Nitra, a JUDr. Namirom Alyasrym, PhD., Štúrova 43, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 52/2018 z 23. januára 2019 (ďalej len „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ predložil Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) návrh na povolenie obnovy konania vo svojej trestnej veci, v rámci ktorej bol právoplatným rozsudkom sp. zn. 1 T 6/99 z 9. apríla 1999 uznaný vinným zo spáchania trestného činu lúpeže podľa ustanovení § 234 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) a ods. 3 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní jedenástich rokov. Krajský súd uznesením sp. zn. 1 Ntok 2/2018 z 23. októbra 2018 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) návrh sťažovateľa zamietol, dôvodiac, že nezistil podmienky obnovy konania podľa ustanovení § 394 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Najvyšší súd sťažnosť sťažovateľa, ktorú proti uzneseniu krajského súdu podal podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, namietaným uznesením zamietol.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ predkladá argumentáciu v podstate totožnú s tou, ktorú uplatnil v sťažnosti podanej proti uzneseniu krajského súdu. Namietané uznesenie najvyššieho súdu považuje za „nezákonné“, keďže podľa jeho názoru došlo v jeho prípade k premlčaniu výkonu uloženého trestu, keď uložený trest odňatia slobody začal vykonávať až v roku 2015, teda s odstupom viac ako šestnástich rokov od jeho uloženia. Na tomto mieste objasňuje, že z hľadiska aplikácie inštitútu premlčania výkonu trestu by mali byť v jeho trestnej veci aplikované príslušné ustanovenia „starého Trestného zákona“. V nadväznosti na to uvádza: „Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 09. 04. 1999. Premlčacia doba výkonu trestu tak začala plynúť 09. 04. 1999 a v zmysle § 68 ods. 1 starého TZ uplynula 15 ročná premlčacia doba dňa 9. 4. 2014.“ Sťažovateľ je toho názoru,

že v jeho prípade prekážka plynutia premlčacej doby, ktorou je vyhýbanie sa výkonu uloženého trestu neoprávneným pobytom v cudzine, nenastala. V tomto smere sťažovateľ uvádza: „... počas zákonom stanovenej premlčacej doby som nebol výhradne v cudzine ale aj na území Slovenska, kde som bol 28. 12. 2015 zadržaný, teda som sa neskrýval resp. nezdržiaval v cudzine s úmyslom vyhnúť sa výkonu trestu. Keď už som sa zdržiaval v zahraničí, tak môj pobyt bol podmienený relevantnou pracovnou ponukou alebo dovolenkou a nie úmyslom sa vyhnúť výkonu nariadeného trestu.“ Vzhľadom na označenú okolnosť výkonu trestu s odstupom viac ako šesťnástich rokov od jeho uloženia považuje predmetný trest odňatia slobody s výmerou jedenástich rokov za neprimeraný. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že iba včasný výkon trestu môže naplniť účel trestu predpokladaný príslušnými ustanoveniami Trestného zákona. Je toho názoru, že v jeho prípade s ohľadom na okolnosť značného časového odstupu výkonu trestu od spáchania skutku, resp. od právoplatnosti rozsudku v spojení s tým, že sa počas celej doby od uloženia trestu až po nástup jeho výkonu nedopustil žiadneho deliktuálneho konania, je objektívne preukázané, že účel trestu s prihliadnutím na jeho pôvodnú výmeru už nemôže byť naplnený. Podľa sťažovateľa skutočnosť výkonu trestu po takej dlhej dobe spolu so skutočnosťou, že boli opatrenia smerujúce k výkonu jemu uloženého trestu, a to európsky zatýkací rozkaz a medzinárodný zatýkací rozkaz, vydané veľmi krátko pred uplynutím premlčacej doby výkonu trestu, treba považovať za právne relevantné okolnosti svedčiacie v prospech revízie jemu uloženého trestu v podobe miernejšej výmery. Svoju argumentáciu uzatvára stanoviskom, že všetky označené okolnosti predstavujú vo svojom súhrne Trestným poriadkom predpokladané dôvody obnovy konania, signalizujúce zrejmy nepomer uloženého trestu k závažnosti činu alebo k pomerom sťažovateľa, resp. že je uložený trest v zrejmom rozpore s jeho účelom.

4. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2 a podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu, označené rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil a vrátil mu vec sťažovateľa na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal tiež sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €.

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

9. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ prezentuje námietku porušenia jeho označených práv namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorý podľa jeho mienky nesprávne vyhodnotil ním prezentované okolnosti ako také, ktoré nespĺňajú kritéria dôvodov pre povolenie obnovy konania predpokladané ustanoveniami § 394 ods. 1 Trestného poriadku. Zastáva totiž stanovisko, že ním v návrhu na povolenie obnovy konania prezentované okolnosti je nutné považovať za také nové skutočnosti, ktoré plne legitímne zdôvodňujú potrebu prehodnotenia jemu uloženého trestu v rámci inštitútu obnovy konania.

10. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

11. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

12. V zmysle záverov uvedených v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia sa úloha ústavného súdu pri posúdení namietaného uznesenia najvyššieho súdu obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v podanom návrhu na obnovu konania, ako aj v sťažnosti uplatnenej proti uzneseniu krajského súdu) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

13. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 11 a 12 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu, ktoré bolo podkladom pre právny záver o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa, ako aj s právnou úpravou, ktorá bola v právnej veci sťažovateľa aplikovaná.

14. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

15. Najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia v úvode interpretoval dotknutú právnu úpravu, uvádzajúc, že obnova konania ako mimoriadny opravný prostriedok slúži k náprave chýb v skutkových zisteniach, ktoré vznikli tým, že súdu neboli v čase vyhlásenia rozhodnutia známe skutočnosti alebo dôkazy spôsobilé vniest' odlišný

pohľad na skutkový stav veci a v nadväznosti na to i na právne posúdenie a výrok o vine, prípadne o treste. V nadväznosti na to najvyšší súd vysvetlil, že účelom obnovy konania nie je posúdenie celkovej zákonnosti a odôvodnenosti pôvodného rozhodnutia a správneho postupu konania, ktoré rozhodnutiu predchádzalo, ale úlohou súdu v rámci tohto konania je preskúmať v prvom rade formálne náležitosti návrhu na povolenie obnovy konania, ďalej tiež, či sú v ňom tvrdené Trestným poriadkom predpokladané dôvody na povolenie obnovy konania, tzn. skutočnosti a dôkazy súdu skôr neznáme a napokon posúdenie, či by tieto mohli same osebe alebo v spojení s ostatnými skutočnosťami a dôkazmi skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo o treste. Najvyšší súd, reagujúc na argumentáciu sťažovateľa prezentovanú v podanej sťažnosti, resp. na ním prezentované dôvody obnovy konania, konštatoval, že novými skutočnosťami v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku môžu byť aj skutočnosti, ktoré vznikli, prípadne nastali až po právoplatnosti rozhodnutia, proti ktorému návrh na obnovu konania smeruje. Vo vzťahu k sťažovateľom prezentovaným dôvodom, za ktoré sťažovateľ považoval skutočnosť, že bol do výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený návrhom na obnovu konania napadnutým rozsudkom, dodaný po viac ako šesťnástich rokoch, najvyšší súd uviedol, že je nesporne skutočnosťou, ktorá nebola (a ani objektívne byť nemohla) súdu v pôvodnom konaní známa. Najvyšší súd argumentoval, že pre posúdenie otázky, či by so zreteľom na túto okolnosť bolo možné sťažovateľovi pôvodne uložený trest považovať za taký, ktorý je v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom sťažovateľa, alebo ktorého druh by bol v zrejmom nepomere s jeho účelom, sú relevantnými tie dôvody, ktoré viedli k oddialeniu výkonu trestu. V tomto smere najvyšší súd objasnil, že dôvodom oddialenia výkonu sťažovateľovi uloženého trestu bola zjavná snaha sťažovateľa vyhnúť sa pobytom v cudzine trestnému stíhaniu, ako aj samotnému výkonu uloženého trestu. Na tomto mieste najvyšší súd poukázal na skutočnosti, túto okolnosť podľa jeho názoru jednoznačne dokumentujúce, a to na to, že bol na sťažovateľa už 28. januára 1994 vydaný príkaz na zatknutie, ďalej že od 18. apríla 1996 boli realizované opatrenia na zistenie jeho pobytu v spolupráci s INTERPOLOM, že bol na účel jeho dodania do výkonu trestu naňho vydaný 1. augusta 2003 medzinárodný zatýkací rozkaz a 21. júna 2012 aj európsky zatýkací rozkaz, ďalej že zo žiadosti o milosť, ktorú za neho podal v roku 2010 jeho otec, vyplýva, že sa sťažovateľ rozhodol pre útek, a v neposlednom rade aj skutočnosť, že v konaní o návrhu sťažovateľa

na opätovné prejednanie veci podľa § 362 Trestného poriadku z 27. decembra 2012 sťažovateľ odmietol oznámiť miesto svojho pobytu. Najvyšší súd argumentoval, že okolnosť dlhodobého protiprávneho vyhýbania sa trestu odporuje tvrdeniu sťažovateľa, že počas doby, v rámci ktorej nevykonával uložený trest, svoje konanie prispôboval postulovaným ústavným princípom a každé jeho konanie bolo reflexiu aktuálnej pozitívno-právnej úpravy, čím bol podľa sťažovateľa dosiahnutý účel trestu aj bez jeho výkonu. Najvyšší súd v tomto kontexte sťažovateľa upozornil, že z hľadiska individuálnej prevencie je základným predpokladom pre naplnenie výchovného účinku trestu uvedenie si protiprávneho konania a akceptovanie odsúdenia, o čom postoj sťažovateľa, ktorý sa výkonu trestu úmyselne dlhodobo vyhýbal, nesvedčí. Takisto najvyšší súd poukázal na okolnosť aktuálneho trestného stíhania vedeného proti osobe sťažovateľa v Českej republike. Najvyšší súd tak uzavrel, že len so zreteľom na skutočnosť, že bol sťažovateľ do výkonu trestu dodaný s odstupom šesťnástich rokov od jeho uloženia, nemožno pôvodne uložený trest hodnotiť ako taký, ktorý je zrejme rozporný s jeho účelom, alebo jeho výmeru považovať za zrejme neprimeranú závažnosti činu alebo pomerom sťažovateľa. Najvyšší súd zároveň dodal, že téza, podľa ktorej možno účel trestu dosiahnuť iba jeho včasným výkonom a že plynutím času postupne slabne až zaniká potreba jeho výkonu, tak z hľadiska generálnej, ako aj individuálnej prevencie má svoj odraz v inštitúte premlčania výkonu trestu, ktorý sa však uplatní len za podmienok, že odsúdený v páchaní trestnej činnosti nepokračuje a uloženému trestu sa nevyhýba. Súčasne najvyšší súd sťažovateľa poučil, že námietku premlčania výkonu trestu nemožno úspešne uplatniť v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania, keďže uplynutím premlčacej doby trest zaniká a nemožno ho vykonať, pričom na uvedenú skutočnosť prihliadajú súdy ex offio bez toho, aby vydávali v tomto smere rozhodnutie a formálne rozhodujú iba v prípade negatívneho rozhodnutia o žiadosti odsúdeného o prepustenie z výkonu trestu z dôvodu jeho premlčania.

16. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu, ako aj citovanej relevantnej právnej úpravy, bez toho, aby bolo potrebné dôvody uznesenia najvyššieho súdu ďalej analyzovať, keďže sú podľa názoru ústavného súdu dostatočne výpovedné, čo sa týka zodpovedania otázky, či návrh sťažovateľa obsahoval kvalifikované skutočnosti opodstatňujúce povolenie obnovy konania, ústavný súd konštatuje ústavnú

konformnosť odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu. Ústavný súd je toho názoru, že sa v ňom najvyšší súd náležite vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenom návrhu na povolenie obnovy konania, ako aj v podanej sťažnosti) a riadne vysvetlil dôvody pre zamietnutie sťažnosti sťažovateľa. Odpoveď najvyššieho súdu hodnotí ústavný súd ako vyčerpávajúcu, bez zjavných logických protirečení, plne zodpovedajúcu kritériám stanoveným pre kvalitné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov judikatúrou ústavného súdu. Ústavný súd odpoveď najvyššieho súdu, v ktorej sťažovateľovi jasne vysvetlil, že argumentáciu majúcu v podstate charakter „námietky“ premlčania výkonu uloženého trestu (pre uplatnenie ktorého sťažovateľ podľa názoru najvyššieho súdu podmienky nespĺňa, keďže sa výkonu trestu vyhýbal – § 68 ods. 2 Trestného zákona) nie je možné zamieňať za dôvod obnovy konania a účinne uplatniť v konaní o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku, považuje za plne súladnú s podstatou a zmyslom aplikovaných právnych noriem (§ 394 Trestného poriadku). Rovnako za súladnú s dotknutou právnou úpravou považuje ústavný súd argumentáciu, v rámci ktorej najvyšší súd konštatoval, že príslušné štátne orgány vykonali primerané opatrenia k dodaniu osoby sťažovateľa na výkon uloženého trestu a oddialenie jeho výkonu je pričítateľné práve na vrub samotnému sťažovateľovi, ktorý sa jeho výkonu úmyselne dlhodobo vyhýbal. Táto okolnosť signalizuje, že sťažovateľ trest neakceptoval, a zároveň tak vylučuje, že by bol v prípade sťažovateľa výchovný účel trestu naplnený aj bez jeho výkonu len samotným uplynutím označenej doby šesťnástich rokov, po ktorú bol sťažovateľ na slobode.

17. Vychádzajúc z predchádzajúceho bodu odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd uzatvára, že námietkam sťažovateľa o porušení jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu nemožno pripísať relevanciu vedúcu k záveru o konštatovaní porušenia označených práv sťažovateľa, preto ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

18. S ohľadom na uvedené bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. októbra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu